ſilio.cccxlviij.in caſu de quo queritur cum ſimilibus.vt tradunt
Mod.hic.ɀ adde ꝙ iſtā qōnem late ꝓſequitur Bar.bellē.in tra-
cta.de charitatiuo ſubſidio in qō.lxv.vbi ſequitur opinio.Pe.de
ancha.ɀ late reprobat Ro.in cōſi.ʒ.alle.¶Uenio ad tertium du-
bium:vꝫ an debeat mētio fieri de qualitatibꝰ beneficij impetrati
in quo ex dictis Abb.due cōcluſiones colliguntur.Prima eſt qḋ
ſi agaꝛ de diſpēſatiōe ita ꝙ liceat retinere ſcḋm cū primo non va-
let diſpenſatio niſi ſit facta mētio de qualitate primi: ideo habēs
prepoſiturā ſi impetrauit vt poſſit habere aliā dignitatē ɀ ſimul
retinere cū ꝓpoſitura ſi nō fecit mētionē ꝙ ꝓpoſitura eſſet curata
prout non valet diſpēſatio vt probaꝛ in cle.j.in prin.de prebē.ɀad
hoc facit qꝛ iura q̄ requirūt in literis bñficialibꝰ expreſſionē certa
rum qualitatū habent etiā locū in impetrationibꝰ diſpenſationū
ſup beneficijs retinendis vt no.Do.per gl.ibi in.c.non pōt.in p̄n-
cip.ad fi.de p̄bē.in.vj.ɀ ille tex.bñ facit in fi.vbi vitium ſurreptio-
nis facilꝰ purgatur q̄ qḋ diſpēſatio inducaꝛ.ɀ in iſta prima con
cluſione notādū eſt ꝙ incidēter dicit Abb.ꝙ vbi ſunt impedimē-
ta vno ſublato aliud nō tolliꝛ vt not.Bar.ꝑ illum tex.in.l.ſi dñs.
de ſer.vrb.pre.ɀ Oldr.q allegat illū tex.in.d.l.ſi domꝰ.cōſil.ccxlvij.
factum tale eſt.no.Bal.in.l.j.col.pe.C.de fur.facit ꝙ no.Bal.in.l.
eam quā.col.ix.ver.ſed pone quidā.C.de fideicō.cum ſi.vt late per
Mod.in.c.poſtulaſti.in prin.ſ.eo.¶Scḋo notādū eſt ꝙ Abb.di
cit de illo q impetrauit diſpenſationē ſuper bñficio qḋ illicite oc-
cupauit nō facta mētione de vitioſo ingreſſu:qꝛ diſpenſatio nō vꝫ
ɀ idem no.Do.in.c.eum qui.col.fi.de p̄bē.in.vj.Jmo.in.c.poſtula
ſti.in pe.col.cum ſi.vt late ibi congerunt Mod.in char.fi.¶Secū
da concluſio Abb.eſt de qualitatibꝰ beneficij obtenti dꝫ fieri men
tio ſpecialis vt probaꝛ hic.ɀ idem Abb.in.c.in noſtra.in vlt.no.ꝑ
illū tex.ſ.eo.ɀ facit tex.in cle.ij.de off.or.cū ſi.vt per Mod.in prin.
hic.Eſt verū qḋ And.ſicu.hic tꝫ contrariū quibuſdā rationibus
quibus Mod.hic rñdent.Sꝫ cōcordando opi.dicendū videꝛ qḋ
ſi facta ſit mētio ſimplr̄ de beneficio in genere videꝛ purgari vitiū
pluralitatis iuxta.c.qꝛ in tantū.de prebē.ɀ qꝛ hoc eſt expreſſum in
iure dꝫ exprimi etiā ſi minimū bñficiū ſit.c.ſi motu ꝓprio.de p̄bē.
in.vj.ɀ tali caſu nō dꝫ attēdi intentio ſuperioris qualis veriſimili
ter fuiſſet:ſed preciſe dꝫ fieri mentio de beneficio ſaltem in genere
qꝛ ita eſt ſtatutū a iure.d.c.ſi motu ꝓprio.ɀ no.Do.in.c.duduꝫ.de
preben.in.vj.Sed de qualitatibꝰ beneficij obtenti nō videꝛ cautū
iure abſolute ꝙ exprimanꝛ: ſed dꝫ cōſiderari an ſit talis qualitas
q̄ veriſimilr̄ haberet retrahere ſuperiorē ad nō cōcedendū ſecūdū
regulam.c.poſtulaſti.ſ.eo.¶In glo.j.in fi.no.eſt iſta gl.ſm Abb.
ꝙ litere ad beneficia per aliuꝫ impetrari poſſunt ſine ſpāli māda-
to:ſecus eſt in literis ad lites.ɀ idē glo.in.c.nōnulli.in.§.j.in gloſ.
magna in fi.ſ.e.ɀ no.Abb.in.c.ex ore.primo no.de his q̄ fiūt a ma.
parte capi.de quo dicendū eſt vt tradūt doc.in.d.c.nōnulli.§.j.vbi
Moder.col.xiiij.verſi.fallit primo.

1 ¶Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de primo ha
bet effectū ſi primꝰ impetrator fuit negligens vtēdo ſuo reſcripto.
2 Dolus regulariter non preſumitur.
3 Dolus an probetur ex indicijs.
4 Negligentia probatur per lapſum termini ſtatuti.
Et ibi remiſſiue qualiter probetur negligentia.
5 Exceptio eſt perpetua licet actio ſit temporalis.
6 Jus offerendi an ſit perpetuum.
7 Jus excipiendi quando non habet cauſam diſtinctam a iure agē
di ſi competit quia habet ius agendi:ſublato iure agēdi tollitur
ius excipiendi.
8 Replicatio regulatur ſecundum naturam actionis reſpectu tp̄is
durat enim tanto tempore quanto durat actio.
9 Reus habens exceptionem poteſt preuenire ɀ petere vt declaretur
actori nullum ius competere.

¶Philippus decius.

1 SJ autem. ¶Summa ɀ diuide vt per Abb.
hic.¶†Not.primo ꝙ ſcḋm reſcri-
ptum nō faciēs mētionē de primo hꝫ effectum data ne-
gligētia primi impetrantis.Ex quo datur intelligi qḋ
non eſt nullū ipſo iure:qꝛ ſi eſſet nullum nō poſſet recōualeſcere vt
in regula nō firmatur.de reg.iur.in.vj.Et hoc verū intelligiꝛ:niſi
cōſtaret de mēte pape q bñ pōt illud qḋ eſt nullum cōualidare.vt
no.Jnno.in.c.iij.col.pe.de his que fi.a prela.¶Secūdo no.ꝙ re-
ſcriptum extinguiꝛ data negligentia petentis.ɀ hoc quando ſcḋꝫ
impetratū fuit ɀ ita limitaꝛ.l.falſo.C.de diuer.reſcri.ſꝫ Abb.hic
ɀ Mod.ſequunꝛ reiecta opi.Bal.in peculio eius q dicebat iſtum
tex.procedere de iure canonico.ſecus eſt de iure ciuili.Et qḋ Abb.
hic dicit tenet Bar.in.d.l.falſo.ɀ ſequunꝛ ibi Bal.ɀ Pau.de ca.ɀ
idē tꝫ gl.hic.ɀ ad hoc facit qꝛ in dubio non dꝫ conſtitui differentia
inter ius canonicum ɀ ius ciuile.vt not.in.c.j.de ope.no.nun.ɀ qꝛ
tex.in.d.l.falſo loquiꝛ reſpectu temporis qḋ tali reſpectu ꝑpetuūꝫ
eſt qꝛ tempore non tollitur ſimplr̄.Sed in caſu iſto agitur de reuo
catione primi reſcripti per ſcḋm de quo non agitur ibi.¶Tertio
no.caſum in quo dolus ɀ negligentia equiparātur.ad idem facit
tex.in.c.ſignificauit.de offi.or.vbi Ant.de but.magis tamē dolus
q̄ negligētia puniri dꝫ.vt dꝛ in.c.ad falſariorū.in fi.de fal.ɀ i.c.ni
2 hil eſt.de elec.vbi Abbas.¶†In glo.j.ex dictis Abb.habetur pri
mo ꝙ dolus nō preſumiꝛ per regulam.l.quoties.§.qui dolo.ff.de
proba.ɀ iſta regula limitatur vt per Floria.ibi cuius dicta ſimpli
citer reaſſumūt Mod.hic.ɀ adde ꝙ ꝓpter hoc in notario ſemper
potius preſumiꝛ error quā dolꝰ.vt no.Bar.dicit in.l.quoties.§.
j.ff.de he.inſti.ɀ idem de iudice qui male iudicauit qꝛ potius ipe-
ritia q̄ malitia p̄ſumitur.vt no.Bal.in.l.obſeruare.in.§.ꝓficiſci.
xxix.q.ff.de offi.ꝓcō.ɀ lega.ɀ predicta maxime ꝓcedūt qñ agitur
de modico preiudicio.c.accedēs.de cri.fal.ɀ Abb.ibi dicit ꝙ in re
parua dolus non preſumiꝛ ſed intelligendum eſt maxime.ɀ etiaꝫ
in eo qui mendaciū dicit nō preſumitur dolus niſi agatur de vti-
litate eius vt probatur in.l.eleganter.§.fi.cum.l.ſeq.vbi Bar.ff.de
dolo.ɀ no.Alex.in.l.dolum.C.de dolo.qui ꝑ hoc reprobat Pau.
de caſt.ibi ſimpliciter dicit ꝙ ille qui ſcienter aſſerit illud ꝙ igno
rat dicitur eſſe in dolo.ɀ Mod.ſequuntur hic.Sed dictū Pauli
de ca.ſaluari pōt ꝓut ipſe loquitur quādo quis pro certo cōſtan-
3 ter aſſeruit quod ipſe ignorabat ɀ non erat verum.¶†Secundo
Abbas cōcludit ꝙ dolus probetur ex indicijs vt eſt text.in.c.ij.de
renuncia.in.vj.ɀ per glo.in.l.apud celſum.in princi.in glo.ij.ff.de
exceptio.doli.cum ſimilibus.vt tradunt Modernio.hic.ɀ prius
Alexand.in.l.dolum.C.de dolo.Et adde quod ex qualitate facti
dolus probatur.l.j.§.finali.vbi gloſſa in verſiculo ex facto.de exce
ptione doli.facit textus in.l.in ſumma cum ratiōe.§.primo.ff.de
pecul.in.l.omnes.§.lucius.ff.de his que in fraudem credito.in.l.
dolus.C.de reſcinden.venditio.ɀ in.l.j.§.quod autem.ff.de eo per
quem fac.erit.Similiter ex qualitate temporis dolus arguitur.l.
ſi mandauero.in fin.ff.mandati.l.ſi quis forte.ff.de penis.l.ſi ho-
minem.in princ.ff.depoſiti.Similiter ex qualitate perſone dolus
arguitur.l.vidue.C.de nuptijs.l.j.C.vbi pupil.educa.debe.ɀ in au
tentica quibuſcūqꝫ.C.de ſacroſanctis eccleſijs.ɀ ex pluribus alijs
dolus preſumitur vt late Albericus proſequitur in.l.dolum.C.de
dolo.poſt Pileum quem ibi refert.ɀ ibi etiam plures caſus po-
nit in quibus ſuſpitio doli purgatur.ɀ adde tex.ɀ gloſ.ɀ Barto.
in.l.propter veneni.§.nec quis.ff.ad ſilleianum.vbi inquit qḋ ille
qui ſcit factum ɀ facit contra ius preſumitur eſſe in dolo.non ta-
men omnis ſciens in dolo eſt vt dicitur in.l.nouiſſime.ff.quod fal
ſo tuto.auto.ɀ in.l.ait pretor.§.quod ait.ff.de his que in fraudem
creditorū.ɀ adde quod etiam ex non facto probatur ɀ preſumitur
l.ſi procuratorem.§.ſi ignoranter.verſic.dolo autem.ɀ in.l.dolus.
ff.mandati.in.l.j.in fi.ff.depoſiti.ɀ not.Paulus de caſt.in.d.l.do-
lum.ɀ in dolo eſſe dicitur quando quis non facit illud ad quod
4 tenetur ɀ ſcit ſe teneri vt probaꝛ in iuribꝰ preallegatis.¶†Ter-
tio Abbas hic poſt gloſſam dicit quod negligētia probatur per
lapſum termini ſtatuti.ɀ generaliter quomodo probetur negligē
tia late Barto.conſilio.cij.chariſſime domine.col.ij.Cardina.con
ſilio.lv.in caſu.d.Chriſtofori cum concordan.vt late per Moder-
nio.hic.Et adde Alexan.conſil.lxxxj.ſtantibus his.libro.iiij.vbi
ponit quomodo probetur negligentia.ɀ etiam tradit Andr.ſicu-
lus conſilio.lxiiij.col.penul.inter conſilia do.Laurentij calcanei.
Et quādo quis dicatur negligens in faciendo etiam notat Bar-
tolus in.l.inficiando.§.infans.colum.j.ff.de furtis.Et quod no-
tat Bartolus in.l.tutor.in principio.ff.de adminiſtratione tuto-
rum.ɀ in.l.ſi ſeruum.in principio.ff.de verbo.obligationi.cum ſi-
milibus.vbi tradit Alexander ɀ in.l.ſi ab hoſtibus.§.j.ff.ſoluto
matrimonio.Et improbando negligentiam debent teſtes etiam
non interrogati rationē adducere vt notat Bartolus in.l.qui te-
ſtamento.§.finali circa finem.ff.de teſt.ɀ in conſilio preallegato
quem refert ɀ ſequitur Baldus in.l.ſolam.C.de teſti.col.fi.ɀ quo
modo diligentia probetur not.Angelus in.l.ɀ ideo.C.de his qui
bus vt indig.Andreas ſicu.conſilio vlti.in quinto dubio.iij.lib.
5 ¶†In gloſ.ij.ex his que Abb.dicit tres concluſiones colliguꝛ.
Prima eſt ꝙ exceptio ꝑpetua eſt lꝫ actio temporalis ſit ɀ hoc ſm
Abb.intelligiꝛ quādo exceptio non deſcendit ab actione.l.pure.
§.fi.ff.de excep.doli.vbi ratio in tex.allegatur qꝛ nō eſt in poteſta-
te rei quādo vtaꝛ exceptione.Sed aduertendū eſt quia iſta ratio
non videtur vera;quia etiam reus cui exceptio cōpetit agere po-
teſt ɀ exceptionem per viam actionis deducere vt per glo.ɀ Bart.
in.l.ſi contēdat.ff.de fideiuſ.ɀ no.Abb.hic circa fi.Rapha.cu.ita
arguit in.d.l.pure.§.fi.poſt glo.ibi ɀ ibi.ɀ in.l.ij.ff.de excep.reſpō
det ꝙ reus dū agit pro exceptione ſua vtitur remedio extraordina
rio:ſꝫ tex.in.d.l.pure.intelligiꝛ de remedio ordinario ɀ Mod.vi-
dentur ſequi in.d.l.ij.Et ad hoc facit qꝛ ius agendi qḋ reo compe
tit eſt per officium iudicis.vt notat Barto.in.l.j.col.iij.in princi.
verſi.ſed contra opponitur.ff.de condictione ex.l.ɀ eſt text.in.l.iij.
C.qui ho.ce.poſſunt.ɀ per conſequens eſt extraordinarium reme-
dium.l.pecunie verbum.§.perſecutiones.de verb.ſig.l.cum filius.
ff.ſi cer.pe.l.j.C.de liber.ɀ eorum lib.cū ſi.vt dixi in rubrica.ſ.de in
di.Jſta tamen reſponſio non videtur tollere rationem que conſi-
deraꝛ in.d.l.pure.§.fi.q̄ eſt ꝙ actor pōt cōleq ius ſuū agēdo ɀ ita
vꝛ in reo qꝛ etiā ip̄e de iure ſuo experiri pt̄.ɀ lꝫ extraordinario iure
agaꝛ nō refert in effectu.Uñ aliter ad.d.l.pure.rñdet Alex.in.l.ſi
finita.